ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 28ης Οκτωβρίου 2010 *

Στην υπόθεση C-449/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Sofiyski gradski sad (Βουλγαρία) με απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Νοεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Canon Kabushiki Kaisha

κατά

IPN Bulgaria OOD,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-J. Kasel, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, M. Ilešič (εισηγητή) και E. Levits, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: A. Calot Escobar

κρίνοντας ότι πρέπει να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της εταιρίας ιαπωνικού δικαίου Canon Kabushiki Kaisha (στο εξής: Canon) και της IPN Bulgaria OOD (στο εξής: IPN Bulgaria), εταιρίας βουλγαρικού δικαίου, αντικείμενο της οποίας είναι διάφορα προϊόντα της Canon που στάλθηκαν στη Βουλγαρία από τρίτη χώρα, χωρίς τη συγκατάθεση της Canon, με αποδέκτη την IPN Bulgaria.

Η οδηγία 89/104

3 Το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104, που επιγράφεται: «Δικαιώματα που παρέχει το σήμα», όριζε στην παράγραφο 1, στοιχείο α΄, τα εξής:

«Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί».

4 Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, μπορεί, μεταξύ άλλων, να απαγορεύεται:

«α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους,

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο,

γ) η εισαγωγή ή η εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο,

[…]»

5 Το άρθρο 7 της οδηγίας 89/104, όπως ίσχυε αρχικά, επιγραφόταν: «Όρια του δικαιώματος που παρέχει το σήμα» και πρόβλεπε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.»

6 Κατά το άρθρο 65, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3), σε συνδυασμό με το παράρτημα XVII, σημείο 4, της συμφωνίας αυτής, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104, όπως ίσχυε αρχικά, προσαρμόστηκε για τους σκοπούς της εν λόγω συμφωνίας και η φράση «μέσα στην Κοινότητα» αντικαταστάθηκε από τη φράση «[στο έδαφος] ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη».

7 Η οδηγία 89/104 καταργήθηκε από την οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ L 299, σ. 25), η οποία άρχισε να ισχύει στις 28 Νοεμβρίου 2008. Με δεδομένο όμως τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η διαφορά της κύριας δίκης εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 89/104.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Η Canon παράγει φωτογραφικές μηχανές, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, εκτυπωτές και άλλα μηχανήματα. Η εμπορία των προϊόντων της γίνεται υπό το λεκτικό σημείο «CANON». Το εν λόγω σημείο έχει καταχωριστεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως κοινοτικό σήμα και σε πολλά κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων η Βουλγαρία, ως εθνικό σήμα.

9 Με έγγραφο της 29ης Απριλίου 2008, η Περιφερειακή Διεύθυνση Τελωνείων του Μπουργκάς (Βουλγαρία) γνωστοποίησε στον αντιπρόσωπο της Canon ότι στις 22 Απριλίου 2008 είχε δεσμεύσει ένα φορτίο κασετών μελανιού εκτυπωτών που έφεραν το σήμα CANON. Το φορτίο αυτό προερχόταν από το Χονγκ-Κονγκ (Κίνα) και είχε εισαχθεί στη Βουλγαρία από τον λιμένα του Μπουργκάς. Παραλήπτης του φορτίου ήταν η IPN Bulgaria.

10 Με απόφαση της 16ης Μαΐου 2008, το Sofiyski gradski sad διέταξε, κατόπιν της αίτησης της Canon για λήψη ασφαλιστικών μέτρων, τη συντηρητική κατάσχεση των επίμαχων προϊόντων. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε με διάταξη της 26ης Ιουνίου 2008 του Sofiyski apelativen sad. Κατόπιν της κατάσχεσης αυτής, τα εν λόγω προϊόντα τέθηκαν υπό προσωρινή εναπόθεση υπό την ευθύνη της Περιφερειακής Διεύθυνσης Τελωνείων του Μπουργκάς.

11 Επιπλέον, η Canon ενήγαγε την IPN Bulgaria ενώπιον του Sofiyski gradski sad, ισχυριζόμενη ότι η εναγόμενη είχε προσβάλει, με την εισαγωγή των εν λόγω προϊόντων, τα αποκλειστικά δικαιώματα που παρείχε το σήμα CANON.

12 Στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς διαπιστώθηκε ότι οι επίμαχες κασέτες μελανιού είναι αυθεντικά προϊόντα CANON και πρέπει συνεπώς να θεωρηθούν «γνήσια» προϊόντα. Όπως προκύπτει εξάλλου από την απόφαση περί παραπομπής η αποστολή των προϊόντων αυτών στη Βουλγαρία πραγματοποιήθηκε χωρίς τη συγκατάθεση της Canon. Αντίθετα, η IPN Bulgaria αμφισβητεί ότι υπήρξε «εισαγωγή». Υποστηρίζει συναφώς ότι τα εν λόγω προϊόντα τής είχαν παραγγελθεί από ένα πελάτη εγκατεστημένο στη Σερβία, οπότε η μεταφορά τους μέσω του βουλγαρικού εδάφους για την παράδοσή τους στον πελάτη αυτό αποτελεί περίπτωση εξωτερικής διαμετακόμισης.

13 Το νομικό ζήτημα επί του οποίου διαφωνούν οι διάδικοι είναι αν ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να απαγορεύει στους τρίτους να εισάγουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), χωρίς τη συγκατάθεσή του, γνήσια προϊόντα στα οποία έχει τεθεί το εν λόγω σήμα.

14 Κατά τη διάρκεια της δίκης το Varhoven kasatsionen sad εξέδωσε ερμηνευτική απόφαση επ' αυτού, με την οποία αποφάνθηκε ότι το γεγονός και μόνο της εισαγωγής γνήσιων προϊόντων από μια τρίτη χώρα χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος που έχει τεθεί επί των προϊόντων αυτών δεν συνιστά προσβολή των αποκλειστικών δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα.

15 Το Sofiyski gradski sad, διερωτώμενο κατά πόσον η εν λόγω ερμηνευτική απόφαση συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 5 της [οδηγίας 89/104], το οποίο απονέμει στον δικαιούχο του σήματος το αποκλειστικό δικαίωμα να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημεία πανομοιότυπα με το σήμα του, για παράδειγμα να εισάγουν ή να εξάγουν εμπορεύματα φέροντα τέτοια σημεία, την έννοια ότι τα δικαιώματα του δικαιούχου αυτού περιλαμβάνουν το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση του σήματος που συνίσταται στην εισαγωγή γνήσιων προϊόντων χωρίς τη συγκατάθεσή του, εφόσον τα δικαιώματα του δικαιούχου του σήματος δεν έχουν αναλωθεί κατά την έννοια του άρθρου 7 της [εν λόγω] οδηγίας;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

16 Κατά το άρθρο 104, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η απάντηση σε ερώτημα που υποβάλλεται με αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης μπορεί να συναχθεί σαφώς από τη νομολογία, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη παραπέμπουσα στη σχετική νομολογία.

17 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το υπό κρίση προδικαστικό ερώτημα εμπίπτει στην παραπάνω κατηγορία ερωτημάτων.

18 Όσον αφορά, πρώτον, την έννοια της «εισαγωγής» κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ΄, της οδηγίας 89/104, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2005, C-405/03, Class International (Συλλογή 2005, σ. I-8735, σκέψεις 42 έως 44), αποφάνθηκε ότι, σε περίπτωση που αποστέλλονται γνήσια προϊόντα σε κράτος μέλος από τρίτο κράτος και τα προϊόντα αυτά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ελεύθερη κυκλοφορία, αλλά έχουν τεθεί υπό καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης, δεν υπάρχει «εισαγωγή» κατά την έννοια της διάταξης αυτής.

19 Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί πάντως, σε σχέση με τα προϊόντα αυτά, τα οποία έχουν εισέλθει, στην πράξη, στον ΕΟΧ, αλλά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ελεύθερη κυκλοφορία, να ισχυριστεί βασίμως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο β΄, της οδηγίας 89/104, ότι προσβάλλονται τα αποκλειστικά δικαιώματά του, εφόσον αποδεικνύεται ότι τα προϊόντα αυτά έχουν πωληθεί ή προσφερθεί προς πώληση, πράγμα που συνεπάγεται κατ' ανάγκη τη διάθεσή τους στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ (προαναφερθείσα απόφαση Class International, σκέψη 58).

20 Κατ' εφαρμογή των αρχών αυτών, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν η IPN Bulgaria προτίθεται να διαθέσει στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπορεύματα ή διαθέτει προς πώληση ή πωλεί τα εμπορεύματα αυτά σε άλλον επιχειρηματία, ο οποίος θα τα διαθέσει αναπόφευκτα στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Class International, σκέψη 60).

21 Όσον αφορά, δεύτερον, το ερώτημα που θέτει κατ' ουσία το αιτούν δικαστήριο, δηλαδή αν το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να αντιταχθεί στην πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ γνήσιων προϊόντων που φέρουν το σήμα αυτό, εφόσον η διάθεση αυτή γίνεται χωρίς τη συγκατάθεσή του, διαπιστώνεται ότι από πολλές αποφάσεις του Δικαστηρίου προκύπτει ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

22 Το Δικαστήριο δέχτηκε, με τη σκέψη 26 της απόφασης της 16ης Ιουλίου 1998, C-355/96, Silhouette International Schmied (Συλλογή 1998, σ. I-4799), ότι η οδηγία 89/104 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφήνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν, με την εθνική τους νομοθεσία, την ανάλωση των δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα για προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο εντός τρίτων χωρών.

23 Το Δικαστήριο διευκρίνισε, με μεταγενέστερες αποφάσεις, ότι, αν ληφθεί υπόψη η προαναφερθείσα απόφαση Silhouette International Schmied, το αποτέλεσμα της οδηγίας 89/104 είναι ότι η ανάλωση του παρεχόμενου στον δικαιούχο του σήματος δικαιώματος επέρχεται μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες τα προϊόντα έχουν διατεθεί στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ και ότι ο δικαιούχος έχει έτσι τη δυνατότητα να ελέγχει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ των προϊόντων που φέρουν το σήμα του (αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-414/99 έως C-416/99, Zino Davidoff και Levi Strauss, Συλλογή 2001, σ. I-8691, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2003, C-244/00, Van Doren + Q, Συλλογή 2003, σ. I-3051, σκέψη 26, καθώς και της 30ής Νοεμβρίου 2004, C-16/03, Peak Holding, Συλλογή 2004, σ. I-11313, σκέψη 36).

24 Κατά συνέπεια, εφόσον τα προϊόντα που φέρουν ορισμένο σήμα δεν έχουν διατεθεί προηγουμένως στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ από τον δικαιούχο του σήματος αυτού ή με τη συγκατάθεσή του, το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 34 απονέμει στον δικαιούχο του σήματος αποκλειστικό δικαίωμα, το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να απαγορεύει σε κάθε τρίτο, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή των προϊόντων αυτών, την προσφορά τους προς πώληση, τη διάθεσή τους στο εμπόριο ή την κατοχή τους με σκοπό την πραγματοποίηση μιας από τις ανωτέρω πράξεις (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Peak Holding, σκέψη 34).

25 Από όλες τις ανωτέρω αποφάσεις προκύπτει ότι, αν το αιτούν δικαστήριο καταλήξει, κατόπιν της εξακρίβωσης των πραγματικών περιστατικών για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 20 της παρούσας διάταξης, ότι η IPN Bulgaria προτίθεται να διαθέσει στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ τα επίμαχα στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπορεύματα ή διαθέτει προς πώληση ή πωλεί τα εμπορεύματα αυτά σε άλλον επιχειρηματία, ο οποίος θα τα διαθέσει αναπόφευκτα στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ, οπότε θα πρέπει να συναχθεί, με βάση τα μη αμφισβητούμενα πραγματικά στοιχεία της διαφοράς της κύριας δίκης, το συμπέρασμα ότι πρόκειται για την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ γνήσιων προϊόντων, η οποία πραγματοποιείται χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος, θα πρέπει να εφαρμοστεί η νομολογία που έχει διαμορφωθεί

με τις ανωτέρω αποφάσεις και η οποία επιτρέπει στον δικαιούχο αυτό να αντιταχθεί στην εν λόγω διάθεση αυτή στο εμπόριο.

26 Κατόπιν των ανωτέρω, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να αντιταχθεί στην πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ γνήσιων προϊόντων που φέρουν το σήμα αυτό, η οποία πραγματοποιείται χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 5 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να αντιταχθεί στην πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου γνήσιων προϊόντων που φέρουν το σήμα αυτό, η οποία πραγματοποιείται χωρίς τη συγκατάθεσή του.

(υπογραφές)